

Hvorfor lære tysk? Målsituationer som værktøj ved udarbejdelse af kursusindhold for tysk som tillægskompetence

Aase Voldgaard Larsen

ph.d.

Lektor

Institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet

voldgaard@ikl.aau.dk

Indledning

Som Aalborg Universitets (AAU) del af det landsdækkende sprogløft inden for tysk og fransk, som Uddannelses- og Forskningsministeriet i 2021 bevilgede 40 mio. kr. til, udbydes ekstracurriculære kurser i 'Tysk som tillægskompetence' til alle AAU-studerende i Aalborg på 2.-10. semester. Midlerne blev bevilget til et sprogligt løft af de ordinære tysk- og franskuddannelser og til udvikling og afprøvning af modeller, der styrker de øvrige studerendes muligheder for at erhverve ekstra kompetencer inden for fremmedsprogene ved siden af deres primære faglighed.

På ordinære universitetsstudier er moduler styret af læringsmål opdelt i viden, færdigheder og kompetencer, som de studerende skal tilegne sig gennem modulet, og som danner grundlag for udprøvningen. Når læringsmål fastlægges i studieordningen, indgår mange forskellige faglige overvejelser, og man inddrager desuden bl.a. systematiske dimittendundersøgelser, der dokumenterer erhvervslivets behov, herunder hvilke typer af situationer de færdiguddannede bruger deres uddannelse i, f.eks. i form af jobtyper og arbejdsopgaver. Denne målstyring og dokumentation ligger ikke automatisk i ekstracurriculære kurser som 'Tysk som tillægskompetence'. Dermed er tilrettelæggerne af kurserne henvist til på anden vis at analysere de lærendes behov og læringssituationen. Dette har givet anledning til at stille følgende spørgsmål, som skal besvares i denne artikel:

Hvilke målsituationer forestiller tilrettelæggerne sig for det ekstracurriculære kursus i 'Tysk som tillægskompetence' ved AAU, og hvilke implikationer kan dette have for kursernes indhold?

Metode

Det undersøges i denne artikel, hvilke målsituationer tilrettelæggerne eksplicit italesætter. Der foretages en tekst- og indholdsanalyse af de relevante dele af informationsmaterialet om det kursus, der blev udbudt i foråret 2023 med særligt henblik på afdækning af de målsituationer, som kan identificeres med udgangspunkt i Hutchinson og Waters (1987). Nærmere bestemt drejer det sig om en mail med kursustilbuddet, der blev udsendt til alle studerende, og en vedhæftet brochure. Informationsmaterialet foreligger i to indholdsmæssigt næsten identiske versioner på hhv. dansk og engelsk, og der er her primært taget udgangspunkt i det dansksprogede materiale. Derefter diskuteres kort, hvilke implikationer de skitserede målsituationer kan have for undervisningen, ligesom anvendeligheden af begrebet 'målsituationer' i relation til denne type undervisning diskuteres. Udover at besvare ovenstående spørgsmål er det således en del af artiklens formål at bidrage til at evaluere indsatsen 'Tysk som tillægskompetence' og formulere anbefalinger for fremtiden. Teksten på hjemmesiden om kurset (hentet 11. august 2023), er ligeledes undersøgt, men den bidrager ikke med selvstændig information, der er relevant i denne sammenhæng, men gentager blot indholdet i brochuren.

Målsituationer

Hutchinson og Waters (1987) introducerer begrebet 'målsituationer' (*target situations*) ifm. kurser inden for engelsk fagsprog for engelsksprogede studerende, og de fremhæver, at man ved tilrettelæggelse af sådanne kurser skal stille sig selv spørgsmålet "Why do these learners need to learn English?" I det tilfælde drejer det sig om specialiserede kurser i de lærendes modersmål (engelsk), men et tilsvarende spørgsmål er relevant ifm. fremmedsproglæring. Forfatterne fremhæver, at det er vigtigt at kunne specificere, hvorfor de lærende skal lære sproget, og at svaret på spørgsmålet vil have indflydelse på, hvad der er acceptabelt som indhold i sprogkurset. Ifølge Dou m.fl. (203) er Hutchinson og Waters (1987) et "landmark work" (2023: 2), og deres fokus på læringsperspektivet som grundlag for kursustilrettelæggelse er yderst relevant for at opnå velfungerende kurser. Begreberne 'learner needs' og 'needs analysis' anvendes fortsat i forskningen. Af nyere forskningsbidrag, der trækker på Hutchinson og Waters (1987) som begrebsapparat, kan f.eks. nævnes Li (2014) og Unger (2021: 2022).

Et nyttigt redskab i forbindelse med *needs analysis* er at se på, i hvilke målsituationer den lærende skal bruge kursets indhold. Hutchinson og Waters (1987) beskriver *target needs*, som det, den lærende har brug for i en målsituation. De skelner mellem *necessities*, *lacks* og *wants*. *Necessities* identificeres iflg. forfatterne ret let, idet man blot skal observere, hvilke situationer den lærende skal fungere i, og så analysere de konstituerende dele af disse. Dvs. det er det, som den lærende skal vide for at fungere effektivt i målsituationen. *Lacks* er de *necessities*, som den lærende mangler. At fastslå *lacks* indebærer dermed, at man som tilrettelægger skal vide, hvilke kompetencer den lærende har i forvejen. *Wants* er derimod de kompetencer, som den lærende selv ønsker at opnå og ser som sine behov; disse er i fokus i Voldgaard Larsen (2023) og indgår derfor ikke i denne artikel.

I Den Europæiske Referenceramme for Sprog (CEFR), som danner grundlag for tilrettelæggelse af undervisning i hele Europa, indgår begrebet 'målsituationer' ikke, men der er i stedet tale om kommunikative aktiviteter og kompetencer, som kan bruges i forskellige situationer. De seks sprogniveauer, CEFR beskriver, strækker sig fra basal kommunikation om det nære og personlige til nuanceret drøftelse på mere komplekse områder. Der nævnes dog i beskrivelsen af niveauerne i nogle tilfælde de situationer, som kommunikationen foregår i, f.eks. nævnes "dagligdags områder" (A2) og "rejse i et land, hvor sproget tales" (B1), mens "faglige diskussioner" (B2) og "professionelle sammenhænge" (C1) indgår på de højere niveauer. Der defineres med deskriptorer, hvad det betyder at kommunikere effektivt på forskellige niveauer, og CEFR kan dermed være et nyttigt værktøj at trække på i denne artikel.

Hutchinson og Waters (1987: 59-60) opstiller en model til analyse af målsituationer for sprogundervisning, som består i besvarelse af spørgsmålene vist i Tabel 1.

Hvilket formål er der med at lære sproget?	f.eks. studie, arbejde, træning, status, eksamen
Hvordan vil sproget skulle bruges?	f.eks. mundtligt/skriftligt, kanal, tekstgenrer
Hvilke emneområder vil der være?	f.eks. indholdsmæssige emner og niveau
Hvem skal den lærende bruge sproget sammen med?	f.eks. <i>native speakers</i> /ikke- <i>native speakers</i> , ekspert/lægpersn, kolleger/ledelse
Hvor vil sproget blive brugt?	f.eks. fysisk placering, anledning, i hjemlandet/udlandet
Hvornår vil sproget blive brugt?	f.eks. ofte/sjældent, samtidig med kurset/efter kurset

Tabel 1: Analyse af målsituationer (efter Hutchinson og Waters 1987)

Analyse af case

Det er op til tilrettelæggerne af kurserne at identificere relevante målsituationer, som kan danne udgangspunkt for tilrettelæggelsen. Idet det ikke på forhånd er dokumenteret, f.eks. via dimittendundersøgelser, eller *kan* dokumenteres, hvordan deltagerne vil komme til at bruge kurserne, må de stipulerede målsituationer siges at være fiktive. Det er dermed ikke muligt reelt at foretage en målsituation-analyse som skitseret ovenfor, da det ikke er muligt at besvare spørgsmålene på baggrund af konkret evidens.

I stedet opstilles der i datamaterialet en række scenarier ift. målsituationer, i hvilke den studerende kunne tænkes at bruge sproget. Disse afspejler de af tilrettelæggerne formodede målsituationer og bruges i materialet som baggrund for opfordringen til at tilmelde sig kurset. I Figur 1 ses de indledende sætninger i den mail, som udsendes før semesterstart med tilbud om kurset. Deri skitseres en række målsituationer, som kurserne taler ind i, og som deltagerne forventes at kunne bruge deres erhvervede kompetencer i. Det drejer sig primært om en praktisk, faglig brug af tysk ifm. projektsamarbejde og praktik under studiet eller job efter afsluttet studie. Dvs. der er tale om sproganvendelse på et rimeligt højt CEFR-niveau (mindst B1). Sammen med mailen udsendes en brochure, som ses i Figur 2, hvor der er angivet lignende målsituationer.

Kære studerende på Aalborg Universitet (for English, please see below)

Aalborg Universitet tilbyder i foråret 2023 et intensivt mundtligt tyskkursus til alle de af vores studerende på 2.-10. semester, som gerne vil blive lidt skarpere på tysk, fx fordi man overvejer at tage i praktik i Tyskland, Schweiz eller Østrig, fordi man i et projekt godt kunne tænke sig at samarbejde med tyske virksomheder eller organisationer, eller fordi man overvejer at prøve kræfter med det tysksprogede arbejdsmarked, når man er færdig med sin uddannelse.

Figur 1. Uddrag af AAU-mail (2023)

I brochuren nævnes, at deltagerne tilbydes ”support under studie- og praktikophold”, hvilket indikerer, at såvel studieophold som praktik i udlandet ses som målsituationer. Desuden angives det generelle udtryk ”bruge tysk i dit fremtidige arbejdsliv”. Dette kan bl.a. omfatte såvel arbejde i Tyskland, Østrig eller Schweiz som i andre lande, hvor samarbejde med tysktalende, arbejdsopgaver med relation til tysk sprog og/eller det tysksprogede område eller *small-talk* i pauserne med tysktalende kolleger indgår. Dette synes at kunne svare til CEFR-niveau B1 eller højere niveauer. Det bliver også tydeligt, at spontane samtaler (med tysktalende) er en af kursets målsituationer, ligesom interaktion mellem personer med baggrund i Danmark og Tyskland, hvor kulturforskelle mellem landene skal håndteres, hvilket relaterer sig til B2-niveau (CEFR).

Desuden står der, at deltagerne kan få ”et mere flydende og sikkert sprogbrug” og spørgsmålet ”..., men er du usikker på, om du er god nok til det?” stilles. Dette kan indikere en formodning hos tilrettelæggerne om, at de lærende føler sig usikre ift. deres sprogbrug.

Der nævnes også udvalgte uddannelsesområder, som kurset henvender sig til, nemlig: ”ingeniørvidenskab, medicin, økonomi”, samtidig med at der åbnes for, at deltagerne også kan læse ”en helt anden uddannelse på AAU”. Dette kan antyde, at studerende fra de tre nævnte fagområder specifikt ses som målgrupper, fordi de formodes at kunne komme til at stå i en relevant målsituation i fremtiden.

Endelig angives et adgangskrav, idet det fremgår, at man for at deltage i kurset skal have haft ”tysk i folkeskolen eller bestået kursus i Tysk som tillægskompetence på AAU i foråret 2022”. I forbindelse hermed kan det nævnes, at det krævede CEFR-niveau ikke fremgår af den danske tekst, men at man i den engelsksprogede brochuretekst har skrevet ”Admission: German A2” med et link til Studieskolens beskrivelse af Den Europæiske Referenceramme for Sprog (Brochure UK 2023). Denne forskel kan måske hænge sammen med, at CEFR ikke har vundet helt så stor udbredelse i Danmark som i andre lande, så man muligvis formoder, at danske studerende ikke kender CEFR-niveauerne, mens internationale studerende gør.

Spørgsmålene i Hutchinson og Waters’ model for målsituationsanalyse (jf. Tabel 1) synes dermed at blive besvaret i datamaterialet, idet der angives bestemte formål, som sproget skal bruges til, f.eks. studie(ophold), praktik og arbejde efter endt uddannelse. Af beskrivelsen fremgår det også, hvordan sproget vil skulle bruges, nemlig primært mundtligt til såvel arbejdsmæssig som uformel samtale og formidling, både *face-to-face* og i form af f.eks. telefonisk kommunikation. Der er mindre fokus på de faglige emneområder, muligvis for ikke at ekskludere studier, men der fremgår dog tre eksempler, nemlig ingeniørvidenskab, medicin og økonomi, suppleret med tilføjelsen om, at kurset også er for studerende på andre uddannelser, og der indgår ikke informationer om det faglige niveau. Det sproglige niveau er dog udtrykt, ved at adgangskravet giver information om det sproglige mindsteniveau, men kurset er også åbent for studerende med højere sprogligt

niveau. Sproget forventes at blive brugt ifm. praktik, studieophold og arbejde sammen med *native speakers*. Dette underbygges af, at der bl.a. er fokus på kulturforståelse og viden om (erhvervs)kulturelle forhold i tysksprogede lande, hvilket også kan indikere, at anvendelsen af sproget vil foregå i tysksprogede lande. Det ekspliciteres ikke, om det drejer sig om kommunikation med kolleger eller ledelse, dog nævnes såvel præsentationsteknik som *small-talk*, så der er tale om både formelle og uformelle sammenhænge. Sproget forventes at blive brugt efter kurset, men der er ingen indikation af, om det vil foregå ofte eller sjældent.

**INTENSIVE SPROGKURSER I TYSK FOR ALLE
AAU-STUDERENDE I AALBORG FRA 2.-10. SEMESTER
FORÅRET 2023**

Læser du Ingeniørvidenskab, medicin, økonomi eller en helt anden uddannelse på AAU, og kunne du godt tænke dig at komme i praktik i det tysksprogede område eller bruge tysk i dit fremtidige arbejdsliv, men er du usikker på, om du er god nok til det? Så har vi et undervisningstilbud til dig, hvor du kan få styrket dine tysk-kompetencer!

"UDVID DIT TYSKE ORDFORRÅD, BLIV FORTROLIG MED DE SPONTANE SAMTALER, BLIV SKARP PÅ KULTURFORSKELLE MELLEM DANMARK OG TYSKLAND OG FÅ MERE FLYDENDE OG SIKKERT SPROGBRUG"

KURSERNES INDHOLD

Tysk som tillægskompetence - mundtligt

- Introduktion til tysksprogede landes kultur, historie og traditioner
- Viden om tysk udtale og udtaleøvelser
- Mundtlige øvelser i ordforråd (herunder fagsprog med udgangspunkt i deltagerens behov)
- Træning i mundtlig kommunikation (samtaler - både faglige dialoger, diskussion og argumentation og small-talk)
- Træning i professionel præsentationsteknik
- Viden om tysk arbejdsmarked og virksomhedskultur.

• Efter behov assistance ved kontakt med relevante tysksprogede praktik- eller studiesteder og mulighed for support under studie- og praktikophold.

Yderligere info

Adgangskrav: Tysk i folkeskolen eller bestået kursus i Tysk som tillægskompetence på AAU i foråret 2022

- Deltagere tildeles et certifikat som dokumentation for gennemført kursus
- Kurset finansieres af universitetet, og der er dermed ingen deltagerbetaling
- Ikke ECTS-givende.

**8 ONSDAGE 18.15-20.00
START DEN 8.FEBRUAR**

**WEEKENDKURSUS
11. OG 12. MARTS 9 - 15.**

**DEADLINE FOR TILMELDING:
15. JANUAR**

**EFTER FØRST TIL MØL-
LE-PRINCIPPET**

**(MAKS. 50 DELTAGERE PR.
KURSUS)**

For yderligere spørgsmål kontakt da Hanne Vorre:
germancourses@kbl.aau.dk

Figur 2. Brochure DK (2023)

Implikationer for tilrettelæggelsen af undervisningen

Adgangskravet er udtryk for, hvilket niveau kurset begynder på, og giver en indikation af det forventede omfang af sproglige *lacks* hos deltagerne, idet det dermed forventes, at deltagerne har de kompetencer, man har, når man har afsluttet grundskolen, men ikke yderligere. Ifølge brochuren indeholder kurset bl.a. introduktion til tysksprogede landes kultur, historie og traditioner, træning i tysk mundtlig kommunikation, herunder ordforråd og udtale, og præsentationsteknik samt viden om tysk arbejdsmarked og virksomhedskultur. Dette er udtryk for de *necessities*, tilrettelæggerne vurderer nødvendige for at begå sig i de stipulerede målsituationer og derigennem udtrykkes også indirekte de forventede *lacks* hos deltagerne. Fokus

ligger i undervisningen på erhvervstysk og kulturforståelse, hvilket deltagere, der udelukkende har haft tysk i grundskolen, ikke forventes at have dybt kendskab til (jf. Daryai-Hansen m.fl., 2018). I forhold til CEFR-niveauer svarer disse *lacks* primært til B1-niveau (rejse i landet og tale om arbejde), men også med enkelte elementer fra B2 (spontan samtale og faglige diskussioner) og C1 (professionelle sammenhænge). Dvs. at kurset arbejder med specifikke elementer fra forskellige niveauer. Det er i den forbindelse vigtigt, at undervisningen tilpasses, sådan at de studerendes forskellige sproglige forudsætninger tilgodeses. Differentiering i undervisningen synes dermed vigtig for at sikre, at nogle deltagere får mulighed for at udtrykke sig spontant, nuanceret og detaljeret (B1-B2), mens der samtidig gives mulighed for, at andre deltagere kan kommunikere med enklere og ofte anvendte sproglige midler (A2).

Det er centralt for fastholdelsen af de studerende, at de oplever kursusindholdet som relevant iflg. Tintos beskrivelse af vigtigheden af studerendes *perception of curriculum* (Tinto 2017). Dette er i særlig grad vigtigt ifm. tillægskompetence-kurser, der er ekstracurriculære og er placeret om aftenen efter deltagernes fuldtidsstudie. Studerende skal kunne genkende sig selv og de målsituationer, de forestiller sig, i kursusindholdet. Bl.a. pga. de mange forskellige italesatte målsituationer og deltagernes forskellige fagligheder synes det nødvendigt, at der i høj grad anvendes variation og tydelig stilladsering i undervisningen og ofte gives deltagerne valgmuligheder ift. opgaver, sådan at de selv kan vælge, hvad de vil lægge fokus på og fordybe sig i, ligesom der må lægges vægt på generelle kommunikationsfærdigheder på tysk.

Foruden de øvrige elementer er et fokusområde at bekæmpe L2 *anxiety* i undervisningssituationen med udgangspunkt i formuleringen ”..., men er du usikker på, om du er god nok til det?”. De lærende har givet udtryk for L2 *anxiety* (jf. Fenyvesi 2021), dvs. angst for at udtrykke sig på fremmedsproget, på baggrund af deres tidligere læringserfaringer (jf. Voldgaard Larsen 2023). Idet de stipulerede målsituationer i høj grad indebærer praktisk brug af tysk i studie, praktik og senere job, synes det vigtigt, at deltagerne frigør sig fra deres eventuelle L2 *anxiety*. Bestræbelser på at bekæmpe L2 *anxiety* forekommer vigtige for at undgå, at L2 *anxiety* præger deltagerne i senere målsituationer og risikerer at begrænse dem i deres praktiske sprogbrug i deres fremtidige virke. Ligeledes befinder deltagerne sig uden for deres faglige (og sproglige) *comfort zone*, i og med at de har meldt sig til et kursus, der i nogle tilfælde ligger langt fra deres ordinære studie og dermed også langt fra deres normale fagfællesskab og videnshorisont. Derfor er det ved kurser i fremmedsprog som tillægskompetence generelt særligt vigtigt at være opmærksom på forekomsten af og arbejde med at modvirke L2 *anxiety*. Dette kan gøres bl.a. ved at skabe et trygt læringsrum, hvor de lærende opmuntres til at bidrage i undervisningen på tysk, og hvor fejl og mangler ikke kritiseres, når en lærende udtrykker sig, og hvor der anvendes gruppearbejde, f.eks. gruppediskussioner, og sidemands-øvelser, sådan at træningen foregår i et mindre forum. Dette element kunne med fordel styrkes i informationsmaterialet, hvor man kunne forestille sig at tilføje en formulering som ”Hvis du ønsker at blive tryk ved at tale tysk, så er kurset noget for dig”.

Opsamling

Med udgangspunkt i Aalborg Universitets beskrivelse af de påtænkte målsituationer i informationsmaterialet om kurserne i ’Tysk som tillægskompetence’ har denne artikel undersøgt, dels om begrebet ’målsituationer’

kan anvendes i tilfælde, hvor allerede kendte målsituationer erstattes af påtænkte, og dels hvilke påtænkte målsituationer der er relevante for sådanne kurser.

Begrebet 'målsituationer' synes at være et værdifuldt værktøj ifm. tilrettelæggelse af undervisningsforløb i de tilfælde, hvor der kan tilvejebringes konkret evidens for de målsituationer, som undervisningen skal føre frem til. Ift. undervisningen i 'Tysk som tillægskompetence' kan værktøjet ligeledes anvendes, men anvendelsen begrænses dog af mangel på viden om konkrete målsituationer. Dermed erstattes reelle målsituationer af påtænkte. Disse er i det konkrete tilfælde meget forskelligartede, vurderet ud fra datamaterialet, hvor der er brugt nogle meget brede formuleringer om kursets indhold, sådan at det kan passe til mange forskellige målsituationer. Dette medfører, at det måske ikke er muligt at ramme alle deltagers ønsker præcist, og det synes nødvendigt at give plads til stor variation i undervisningen og mange valgmuligheder for at tilgodese flest mulige ønsker.

Det er overladt til den enkelte deltager selv at specificere de målsituationer, der er aktuelle for vedkommende. Deltagernes formulering af personlige læringsmål kan anvendes som et nyttigt værktøj ifm. denne proces (Voldgaard Larsen, 2023), idet deltagerne dermed har mulighed for at reflektere over og italesætte, på baggrund af hvilke tænkte målsituationer de har meldt sig til kurset. Det vil samtidig være værdifuldt af hensyn til evaluering og videreudvikling af kursustilbuddet at undersøge deltagernes faktiske motivation for at melde sig til kurserne nærmere og bl.a. undersøge, i hvilket omfang den formodede motivation, der kommer til udtryk i AAU's kommunikation, svarer til virkeligheden.

Et interessant spørgsmål, der ligeledes rejser sig i forlængelse af denne artikel, er, om analysens resultater kan ses som repræsentative for eller er overførbare til andre initiativer ifm. sprogloftet eller til fremmedsprog som tillægskompetence generelt. Artiklens metode vurderes uden videre at kunne anvendes til at analysere sammenlignelige initiativer på andre universiteter, og det vil være værdifuldt at undersøge, hvorvidt det er de samme bredt formulerede påtænkte målsituationer, der ses ved de andre universiteters tillægskompetence-initiativer, eller om kursernes fokus er smallere eller målrettet mere præcist angivne målsituationer. Det kan således ikke umiddelbart fastslås, om denne artikels resultater er direkte overførbare, men undersøgelsesmetoden vurderes at være det, ligesom metoden også ville kunne anvendes ved undersøgelser af andre fremmedsprog undervist som tillægskompetence på universiteterne.

Data

AAU-mail (2023). *Gratis tyskkurser i foråret 2023/Free German language courses in the spring 2023*. Mail udsendt 5.1.2023 til studerende på AAU.

Brochure DK (2023). *Intensive sprogkurser i tysk for alle AAU-studerende i Aalborg fra 2.-10. semester – foråret 2023*. Aalborg Universitet.

Brochure UK (2023). *Intensive German Language Courses for all AAU Degree Students in Aalborg from 2nd-10th Semester – Spring 2023*. Aalborg Universitet.

Tysk sprogkursus (2023). Lokaliseret 11.8.2023 på <https://www.kultur.aau.dk/uddannelser/enkeltfag/tysk-sprogkursus>

Litteratur

CEFR. Den europæiske Sprogportfolio. Kompetence-nøgle (u. årstal). <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/official-translations-of-the-cefr-global-scale> (pdf med officiel dansk oversættelse af CEFR)

Daryai-Hansen, P., Laut, K. og Farø, K. (2018). Brobygning i tyskfaget. Hvorfor og hvordan? https://curis.ku.dk/admin/files/193569703/Brobygning_i_tyskfaget._Hvorfor_og_hvordan_.pdf

Dou, A. Q.; Chan, S. H. og Win, M. T. (2023). Changing visions in ESP development and teaching: Past, present, and future vistas. *Frontiers in Psychology, Section Psychology of Language*, 14, 1-10. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1140659>

Fenyvesi, K. (2021). Emic perspectives on young Danish learners' foreign language classroom anxiety. *Language Teaching Research*. 1-19. <https://doi.org/10.1177/13621688211001200>.

Hutchinson, T. og Waters, A. (1987). English for Specific Purposes. A learning-centred approach. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511733031>

Li, J. (2014). Needs Analysis: An Effective Way in Business English Curriculum Design. *Theory and*

Practice in Language Studies 4 (9), 1869-1874. <https://doi.org/10.4304/tpls.4.9.1869-1874>

Tinto, V. (2017). Through the Eyes of Students. *Journal of College Student Retention: Research, Theory og Practice*, 19(3), 254-269. <https://doi.org/10.1177/1521025115621917>

Unger, M. C. (2021). Sproglige hvaffornoget? En kritisk diskursanalyse af konstruktioner af sproglige behov i rammen af dansk-undervisningen for transnationale vidensarbejdere på universitetet. *RASK - International journal of language and communication*, 53, 37-61.

Unger, M. C. (2022). Hvis behov kunne tale! En undersøgelse om narrative konstruktioner af behov i andet- og fremmedsprogsundervisning og behovenes kompleksitet. *Globe: A Journal of Language, Culture and Communication*, 14, 1-24. <https://doi.org/10.54337/ojs.globe.v14i.7331>

Voldgaard Larsen, A. (2023). Lærendes behov og mål - personlige læringsmål som værktøj ifm. sprog som tillægskompetence. *Sprogforum* 77, 45-52. <https://tidsskrift.dk/spr/article/view/142111> <https://doi.org/10.7146/spr.v29i77.142111>